

між учителем і учнем, розвитку діапазону форм взаємодії вчителя і учня, скорочення практик, при якій учитель працює фронтально з цілим класом. І тому вважаємо, застосування нових освітніх технологій в початковій школі сьогодні – незворотний процес, зокрема застосування електронних інформаційних засобів: телебачення, відео, комп'ютери, телекомунікації, мультимедіа. В побудові нових інформаційних технологій в систематичному навчанні все ширше враховуються умови, які стимулюють творчий, різнобічний розвиток підростаючого покоління, використовуються групові та ігрові форми роботи, здійснювані з врахуванням психологічних і вікових особливостей учнів.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти / [Академія педагогічних наук України] / ред. В. Г. Кремень. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с. 3.
2. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]: Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с

КІС М.І.,
ЛІБА О.М.

Мукачівський державний університет, Україна

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Наша сучасна дійсність характеризується всебічним проникненням математики в різні сфери людської життєдіяльності. Вона являє собою потужний апарат, який сприяє розвитку логічного мислення учнів. Володіння математичними методами, знання їх особливого язика стає обов'язковим елементом загальнолюдської культури. Практичні вміння та навички математичного характеру необхідні для подальшої трудової та професійної підготовки учнів.

Одним з ключових аспектів діяльності вчителя є удосконалення, урізноманітнення, систематизація навчального процесу, спонукання учнів до свідомого та самостійного придбання знань, умінь та навичок.

У психолого-педагогічній літературі переконливо показано, що правильно організована самостійна робота учнів на уроці сприяє значному підвищенню ефективності навчання, активізації навчально-пізнавальної діяльності, але прагнення учнів до самостійної роботи викликане розумінням значущості придбання та обробки поданої вчителем інформації прищеплюється з початкових класів. Тому при підготовці до уроку учитель має спочатку розв'язати принципове завдання, як найдоцільніше організувати передачу нового матеріалу – за допомогою повідомлення, евристичної бесіди або впровадити елементи відкриття, роздумів, розв'язання проблем, чи запропонувати самостійну роботу з матеріалом. Також є необхідним перетворити кожний урок на урок спілкування, мислення, де істина постає як суперечка про істину, як діалог.

Питанням організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, методів та шляхів розвитку пізнавальної діяльності, займались на протязі багатьох років такі педагоги: А.М. Алексюк, Н.М. Бібік, М.О. Данілова, І.Я. Лернер, В.О.Онищук, В.О.

Сухомлинський, О.Я. Савченко, Г.І. Щукіна та ін. Пошуки оптимальних шляхів розвитку пізнавальних інтересів, шляхів та методів розвитку пізнавальної діяльності представлені в працях: А.М. Алексюка, В.О. Онищука, Г.І. Щукіної, що розглядали пізнавальні інтереси як стимули до пересилення труднощів у навчанні, шляхи до отримання морального задоволення від роботи, намагання розширити знання, знайти нові джерела інформації, до активного мисленевого пошуку [1].

Основна задача навчання математиці в школі – міцне оволодіння учнями системою математичних знань та вмінь, необхідних у повсякденному житті та трудовій діяльності кожному члену сучасного суспільства, достатніх для вивчення сучасних дисциплін і продовження освіти. В останній час велика увага приділяється підвищенню ефективності процесу навчання в школі, оскільки традиційна організація не відповідає вимогам часу, не створює умов для покращення якості навчання та розвитку учнів.

Запропонована реформа «Нова українська школа», згідно якій замість запам'ятовування фактів та визначень понять учні набуватимуть компетентностей (спілкування державною мовою, спілкування іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в природничих науках, технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння навчатися впродовж життя, соціальні та громадські компетентності, підприємливість, загальнокультурна грамотність, екологічна грамотність і здорове), сприяє динамічній комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, та визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Тобто формує ядро знань, на яке будуть накладатись уміння цими знаннями користуватися, цінності та навички, що знадобляться в професійному та приватному житті.

Для досягнення кращих результатів в навчанні необхідне виконання таких умов: формувати в учня позитивне відношення до навчання; подача навчального матеріалу повинна бути у певній логічній послідовності; демонстрація і закріплення навчального матеріалу повинна супроводжуватись застосуванням різних методів та прийомів, які активізують розумову та творчу діяльність учнів з урахуванням її вікових особливостей; обов'язкове використання та закріплення знань на практиці.

Також для активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку їх мислення потрібно використовувати задачі, котрі демонструють зв'язок математики з життям. Прикладом таких задач можуть бути задачі на спільну роботу, рух.

Центральною ідеєю методики навчання учнів розв'язування цих типів задач є всебічний аналіз і дослідження задачі залежно від таких її трансформацій:

– за зміною ситуації задачі й визначення впливу цієї зміни на розв'язання задачі;

– за зміною числових даних і визначення впливу цієї зміни на план розв'язання задачі;

– за зміною шуканої величини й визначення впливу цієї зміни на план розв'язання задачі.

В процесі розв'язування задач учні знайомляться з великою кількістю евристичних прийомів (методів) загального і спеціального характеру.

Також при вивченні теоретичного матеріалу активізувати розумову діяльність допомагає продумана система питань, яка дозволяє спрямовувати думки учнів у правильному руслі, зробити їх активними учасниками бесіди та направити їх міркування для відкриття чогось нового, незвіданого. Велику роль відіграє запровадження інноваційних технологій, які сприяють розвитку мислення учнів уміння вислухати товариша і зробити свої висновки, вчитися поважати думку іншого і вміти аргументувати власну думку.

На теперішній час ключовою проблемою в розв'язанні задачі підвищення ефективності та якості навчального процесу є саме активізація пізнавальної діяльності школярів. Її особливе значення в тому, що навчання спрямоване не тільки на сприйняття навчального матеріалу, а й на формування відношення учня до самої пізнавальної діяльності, активність є необхідною умовою формування розумових якостей особистості.

Список використаних джерел

1. Аніпонова М. Активізація творчої діяльності учнів на уроках математики. // Математика. — 2009. — Червень. № 23. — С. 3–6
2. Міністерство освіти і науки України «Нова Українська школа» // <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

КЛОЧКО О.М.

Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти, Україна
КЛОЧКО О.О.

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Сучасні дослідники (А. Коржуєв, О. Пометун, В. Попков, С. Терно та ін.), які займаються проблемами розвитку вітчизняної освіти вказують на те, що на сьогодні актуальною є побудова педагогічної моделі освітнього процесу, яка б враховувала когнітивний, емоційно-ціннісний і поведінковий аспекти критичного мислення й давала змогу забезпечити відповідні педагогічні впливи. На думку О. Пометун, така структура має передбачати чітке планування очікуваних результатів навчання, серед яких важливими є: підвищення рівня критичного мислення дитини (цілепокладання); організація активного навчання таким чином, щоб створити простір для самостійних міркувань і рішень кожної дитини; забезпечення позитивного клімату навчання, який створюватиме емоційні стимули для успішного навчання критичного мислення засобами різних навчальних предметів [2, с. 94–95].

Нагадаємо, що критичне мислення допомагає у вирішенні складних ситуацій вибору – практичних завдань: розв'язання проблемних задач, формулювання висновків, ймовірнісної оцінки та ухвалення рішень. Головними принципами формування критичного мислення є загальнометодологічні (переконання у необхідності самокорекції методу дослідження, увага до процедури дослідження; врахування інших точок зору; готовність бути критичним не лише по відношенню до інших, але й до себе); загальні стратегії (розділити проблему на частини; аналіз

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>